

SAMEN NAAR EEN
SCHONE TOEKOMST

Begroting 2020

Regio Stedendriehoek

Bureau Stedendriehoek
Dagelijks Bestuur 11 april 2019 (primaire begroting 2020)
Regioraad 4 juli 2019

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	3
2.	Uitgangspunten en kaderstelling	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Inhoudelijke kaderstelling	4
2.3	Indexcijfers	4
2.4	Bijdrage 2020 op basis van bovenstaande uitgangspunten	5
2.5	Wijziging opzet begroting en aansluiting op Agenda Cleantech Regio	5
3.	Begroting 2020: toelichting per programma	
	Programma 001 Bestuur en Bureau	6
	Programma 002 Agenda Cleantech Regio	8
	Programma 004 Mobiliteit	12
	Programma 005 Uitvoeringsovereenkomsten	13
	Resultaat 2020	15
4.	Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief 2020-2023	16
5.	Paragrafen	18
5.1	Weerstandvermogen en risicobeheersing	18
5.2	Financiering	19
5.3	Bedrijfsvoering	20
5.4	Verbonden partijen	21
5.5	Rechtmatigheid	21
Bijlagen 2020:		22
	1. Taakveldenoverzicht 2020	
	2. Producten 2020	
	3. Staat van personele lasten	
	4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden	
	5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2020	
	6. Balans jaarstukken 2018	
	7. Financieel Kader 2019-2022 (vastgesteld 5 juli 2018)	

1. Voorwoord

Met de Agenda Cleantech Regio 2019 – 2023 hebben we als samenwerking in de Cleantech Regio onze ambities en doelen hernieuwd. Met een duidelijke focus op energietransitie en circulaire economie. Hierin werkt de Wgr-regio Stedendriehoek nauw samen met de Strategische Board, waarin we zelf als overheid ook vertegenwoordigd zijn.

Deze Agenda Cleantech Regio wordt uitgewerkt in een uitvoerings- en investeringsprogramma waarover in 2019 besluitvorming zal plaatsvinden. Hiermee willen we flinke stappen willen zetten op weg naar een energieneutrale en afvalvrije Cleantech Regio in 2030. We willen in 2023 met 25% minder CO₂-uitstoot de meest duurzame regio in Nederland zijn en de meest circulaire regio van Europa.

Circulaire economie en energietransitie hebben prioriteit. Aan de opgaven geven we invulling samen met de Strategische Board. Als gezamenlijke overheden nutten we onze rol maximaal uit om bij te dragen aan het bereiken van onze doelen. Dit doen we onder andere in projecten gericht op CO₂ reductie als:

- Transform
- verduurzamen woningen (woonagenda);
- Slimme en Schone Mobiliteit;
- Cleantechzone A1 (maar ook de verbreding van de A1 heeft onze blijvende aandacht);
- Dutch E-aviation & Airport Centre;
- Regionale Energie Strategie;
- Actieprogramma Waterstof en Warmte (geothermie, aquathermie).

En op het gebied van Circulaire economie werken we aan;

- CirkelWaarde waarbij op innovatieve wijze meerwaarde wordt gecreëerd uit afvalstoffen als textiel, elektronica en biogeen;
- Circulair inkopen
- Duurzame bedrijventerreinen;
- Voedseltransitie en landschap.

We willen vol inzetten op de uitvoering van de genoemde opgaven dit vraagt soms een andere werkwijze. In de loop van 2019 zal duidelijker worden of er gevolgen zijn voor de begroting van de Wgr voor 2020. Dat is nu nog niet helemaal te voorzien. Mocht dat aan de orde zijn dan zult u in de gelegenheid worden gesteld hierop uw zienswijze kenbaar te maken. Omdat het om een de uitvoering van de 'Agenda' Cleantech Regio gaat en we voorzien dat dit relevant blijft schatten we in dat we met deze begroting op hoofdlijnen binnen de gestelde kaders kunnen blijven.

Jeroen Joon, voorzitter

2. Uitgangspunten en kaderstelling

2.1 Inleiding

De nieuwe wet GR schrijft voor dat de regio kaderstelling en uitgangspunten nu ook in de begroting dient op te nemen. In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de in deze begroting specifiek gehanteerde uitgangspunten als uitvloeisel van het kader.

Het Financieel Kader 2019 – 2022 is in de Regioraad van 5 juli 2018 vastgesteld en opgenomen in bijlage 7 van deze begroting.

2.2 Inhoudelijke kaderstelling

In 2018 is de [Agenda Cleantech Regio](#) met groot draagvlak vastgesteld. Ten tijde van het schrijven van deze begroting ligt het investerings – en uitvoeringsprogramma ter besluitvorming voor. We willen tempo maken met de uitvoering van de agenda. Prioriteit ligt daarbij bij de thema's Energie en Circulaire economie. De andere thema's staan (of moeten dat meer komen) ten dienste van het resultaatbereik op die thema's. Denk daarbij aan het verduurzamen van wonen, CO2 reductie in onze mobiliteit en circulaire voedselketens. Daarbij is onze inzet dat we steeds op zoek gaan naar eigenaarschap bij partijen die werken aan opgaven die bijdragen aan onze agenda en deze verbinden met de benodigde regionale inzet om deze opgaven verder te brengen. We nemen dus niet over, maar ondersteunen. In een enkel geval zal de uitvoering daadwerkelijk bij de regio liggen zoals bijvoorbeeld de projectleiding voor de realisatie van snelle en veilige fietsroutes onderdeel van het programma Slimme en Schone mobiliteit.

Ook willen we steviger inzetten op lobby en communicatie waardoor de regio meer zichtbaar wordt met als doel andere partijen, waaronder provincies en rijk, te verbinden aan onze doelen en die van henzelf.

We werken hierin nauw samen met de Strategische Board. We constateren dat we iets moeten veranderen aan de wijze waarop we nu georganiseerd zijn. In de loop van 2019 zal duidelijker worden wat de consequenties hiervan zijn voor de begroting van de wgr voor 2020. Mocht dat aan de orde zijn dan wordt u in de gelegenheid gesteld hierop uw zienswijze kenbaar te maken. Omdat het om de uitvoering van de Agenda Cleantech Regio gaat en we nu voorzien dat dit relevant blijft schatten we in dat we met deze begroting op hoofdlijnen binnen de gestelde kaders kunnen blijven. Daar waar het specifieke financiële bijdragen van gemeenten betreft aan de opgaven zal dat via de gemeentelijke besluitvormingslijn lopen.

Voor het Dagelijks Bestuur van de regio Stedendriehoek is het altijd al prioriteit geweest de financiën en aanverwante informatie zo transparant mogelijk te ontsluiten. Het is in het belang van de regio om jaarlijks zo duidelijk mogelijk aan te geven wat we met het jaarlijkse budget willen bereiken en daar achteraf verantwoording over af te leggen.

Om een zo helder mogelijk beeld te geven over te besteden budgetten zal daar waar nodig via de kwartaalrapportages, naast financiële stand van zaken, via wijziging van de begroting aangegeven worden hoe de stelposten worden ingezet als dekking voor voorgestelde (onderdelen van) projecten en benodigd budget aan het juiste taakveld worden toegevoegd, zodat bij de verantwoording in de jaarstukken helder is op welke taakvelden budgetten zijn uitgegeven. Daarnaast wordt in het jaarlijks op te stellen en te actualiseren werkplan uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen. De Agenda Cleantech Regio is daarbij leidend.

2.3 Indexcijfers

Voor de indexeringscijfers wordt aansluiting gezocht bij de indexeringsrichtlijnen van de gemeente Apeldoorn. De huidige cao-gemeenten loopt tot 1 januari 2019. Het is bij het opstellen van deze begroting nog niet bekend welke afspraken na 1 januari 2019 zullen worden gemaakt.

Apeldoorn baseert zich daarom op CPB prognoses. De decemberraming van het CPB gaat voor 2019 uit van een prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers van 1,9% (excl. premieontwikkeling en incidenteel). De nacalculatie 2018 leidt tot een wijziging van 0,6%. Daarnaast wordt ingeschat dat er nog premieontwikkeling zal zijn van 0,60%.

Op basis van bovenstaande en de inschatting van de premie ontwikkeling 2020 vormt een loonkostenindex van totaal 3,35 %. Deze wordt voor de meerjarentermijn gehanteerd.

Voor de overige indexcijfers (materieel, gewogen en huur) wordt aansluiting gezocht bij de cijfers van het CPB van december 2018.

De volgende indexcijfers zijn voorlopig gehanteerd in de begroting 2020-2023:

	2020	2021	2022	2023
materiële index	1,016	1,016	1,016	1,016
loonkostenindex	1,0335	1,0335	1,0335	1,0335
gewogen index	1,028	1,028	1,028	1,028
huurindex	1,024	1,024	1,024	1,024

2.4 Bijdrage 2020 op basis van bovenstaande uitgangspunten

De jaarlijkse bijdrage 2020 komt uit op de volgende bedragen per gemeente:

	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Heerde	Voorst	Totaal	
inwoners 01/01/19	161.917	99.990	47.605	20.677	33.158	33.587	18.549	24.500	439.983	
begroting 2020										
Begroting 2020									lasten	
Public Relations	96.747	35.604	21.987	10.468	4.547	7.291	7.385	4.079	5.387	96.747
Bureau Stedendriehoek	791.066	291.118	179.777	85.591	37.176	59.616	60.388	33.350	44.050	791.066
Agenda Cleantech Regio	327.565	120.546	74.442	35.442	15.394	24.686	25.005	13.810	18.240	327.565
Totaal inwonerbijdrage 2020	1.215.379	447.268	276.206	131.501	57.117	91.593	92.778	51.238	67.677	1.215.379

De bijdrage op basis van de voorliggende begroting 2020 ziet er dan als volgt uit (op basis van gehanteerd inwoneraantal van begroting 2020, er wordt geen meerjarige reeks met inwoneraantallen toegepast voor berekening) voor de periode 2020-2023:

Bijdrage per gemeente (2020-2023 obv inwoners B 2020)				
	2020	2021	2022	2023
Apeldoorn	447.268	460.723	474.593	488.893
Brummen	57.117	58.835	60.606	62.432
Deventer	276.206	284.514	293.080	301.910
Epe	91.593	94.349	97.189	100.117
Heerde	51.238	52.780	54.369	56.007
Lochem	92.778	95.569	98.447	101.413
Voorst	67.677	69.713	71.812	73.975
Zutphen	131.501	135.457	139.535	143.739
Totaal	1.215.379	1.251.940	1.289.630	1.328.486
per inwoner	2,76	2,85	2,93	3,02

De bijdrage per inwoner bedraagt in 2020 € 2,76 (onder voorbehoud van afrondingen).

In de begroting 2019 (inclusief wijziging vanwege toetreding gemeente Heerde per 1 september 2018) was nog een bijdrage van € 2,78 per inwoner voorzien voor 2020.

2.5 Wijziging opzet begroting en aansluiting op Agenda Cleantech Regio

Vanwege werken conform de indeling van de nieuwe Agenda Cleantech Regio wil de regio zich buigen over het beter laten aansluiten van de begroting op datgeen waar de focus op ligt. Indien we daartoe besluiten wordt via een budgettaire neutrale wijziging deze aangepaste versie van de begroting aan u voorgelegd.

3. Begroting 2020: toelichting per programma

Programma 001 Bestuur en Bureau Stedendriehoek

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Middelen

Programma: 001

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

De regionale samenwerking wordt gecoördineerd en gefaciliteerd door een klein bureau (met voornamelijk vanuit de regio gedetacheerde medewerkers) en daarnaast de inzet ("om niet") van eigen capaciteit en kwaliteit van de regiogemeenten.

Het bureau Stedendriehoek faciliteert de regionale samenwerking en vormt daarmee de verbindende schakel tussen de deelnemende gemeenten en de externe partners in de regio en fungeert daarbij als het "loket" voor nieuwe regionale initiatieven die hun plek krijgen in het werkplan. De regiosecretaris is opdrachtgever voor het werkplan waarin uitvoering gegeven wordt aan onderdelen van de Agenda Cleantech Regio waarvoor de Wgr verantwoordelijkheid draagt en wordt daarbij geadviseerd door de leden van het Strategisch Team. Het Strategisch Team bestaat uit strategische medewerkers van alle gemeenten, de regio- coördinatoren, de strategisch communicatieadviseur en een projectsecretaris en heeft een belangrijke verbindende functie tussen lokaal en regionaal. Lobby en Strategische Communicatie is een belangrijke taak van het bureau in samenwerking met de Board. Hetzelfde geldt voor de programma en projectondersteuning door de projectsecretarissen.

Wat betreft de afstemming binnen de acht regiogemeenten verzorgt het bureau de advisering en ondersteuning van het Dagelijks Bestuur, de Regioraad, de P-beraden en de diverse werkgroepen. Daarnaast verzorgt het bureau de bedrijfsvoeringactiviteiten. Er wordt nauw samengewerkt met het secretariaat van de Board.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Totaal PR Stedendriehoek	78.605	94.807	96.747
Totaal Bureau Stedendriehoek	755.927	767.316	791.066
Totaal Financiering en Resultaat	-1	0	0
Totale lasten Bestuur en Bureau	834.531	862.122	887.813

	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdrage gemeenten	804.752	862.122	887.813
Vrijval diversen			
Totale baten Bestuur en Bureau	804.752	862.122	887.813

Saldo	-29.779	-	-
--------------	----------------	----------	----------

Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
Lasten	915.203	943.464	972.627
Baten	915.203	943.464	972.627
Saldo	-	-	-

Indicatoren

Taakveld	Indicator	Omschrijving	
0	Formatie	FTE per 1000 inwoners	0,00602
0	Bezetting	FTE per 1000 inwoners	0,00602
0	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1,94
eigen	Budget Agenda	Kosten per inwoner	0,74
eigen	Kosten Bestuur	Kosten per inwoner	0,08
0	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom+ totale kosten inhuur	10,84%
0	Overhead	% van de totale kosten	70,16%

Programma 002 Agenda Cleantech Regio

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 002

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

In 2018 is hard gewerkt aan de Agenda Cleantech Regio. Medio 2019 is deze uitgewerkt in een investerings- en uitvoeringsprogramma. Deze zal invloed hebben op onze prioritering en inzet in 2020. We werken effectief en efficiënt samen aan regionale opgaven. Dit vanuit de samenwerking tussen de acht gemeenten, maar ook met de Strategische Board en andere partners om ons heen. We voorzien voor 2020 in ieder geval de volgende activiteiten:

Leefomgeving

- Regionale Energie Strategie (RES)

Naar verwachting wordt het concept bod in 2020 uitgewerkt in een definitief bod. Dit als uitwerking van het Landelijk Klimaatakkoord dat naar verwachting voor de zomer van 2019 wordt ondertekend. Dit definitieve bod moet daarna zijn beslag krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisies. Hoe de regionale component er uit gaat zien wordt in 2019 e.v. uitgewerkt.

- Woonagenda

In 2018 hebben wij de Regionale Woonagenda vastgesteld. In de Woonagenda zijn drie inhoudelijke thema's benoemd waaraan we ook in 2020 uitvoering geven ('Sterke steden, dynamische kernen en een vitaal platteland', 'Verduurzamen en klimaatbestendig maken van de voorraad' en 'Wonen en Zorg'). Daarbij ligt ook in 2020 de prioriteit bij het verduurzamen en klimaatbestendige maken van de voorraad. Wij sturen gezamenlijk als gemeenten op maatwerk en kwaliteit bij nieuwbouw.

- Regionaal Programma werklocaties

Het Regionaal Programma Werklocaties 2016 – 2025 is begin 2018 door de provincie Gelderland vastgesteld. In 2018 bleek dat de sterke economie aanleiding gaf voor vele aanpassingen op basis van de procedures die in het RPW zijn voorzien. Ook in 2020 blijven we op deze wijze samenwerken om te kunnen voorzien in ruimte voor werken afgestemd op de marktvrage.

- Voedseltransitie en landschap

In 2020 wordt verder gebouwd aan duurzame voedselketens en aan agro innovatie gericht op energietransitie en een circulaire voedselvoorziening die ook ons landschap versterkt. In 2019 zetten we in op een programmatische aanpak waarmee we middelen willen genereren voor het versterken van het organiserend vermogen van relevante partijen en door partijen bij elkaar te brengen. In deze aanpak zetten we ook in op het genereren van middelen om projecten te (co)financieren.

- Omgevingsbeleid

Wat voor een regio willen we zijn? Verschillende ontwikkelingen maken dat we in 2019 onderzoeken op welke wijze gemeenten samen willen werken op dit onderwerp. Denk daarbij aan de NOVI (verstedelijking in relatie tot huisvesting en mobiliteitsvraagstukken, verduurzaming, ruimtegebruik etc.), Pilot Omgevingsagenda Oost NL, bieden van een vestigingsklimaat aan bepaalde doelgroepen (relatie arbeidsmarkt) en de vertaling van de RES in ruimtelijk beleid.

Slimme en Schone mobiliteit

Het Programma Slimme en Schone Mobiliteit werkt programmatisch op basis van een meerjarige agenda. Ook de doelstellingen voor bereikbaarheid en Slimme en Schone Mobiliteit hebben een meerjarig perspectief, onder meer door de koppeling met de doelstellingen uit het Klimaatakkoord.

De inzet om de doelstellingen te bereiken worden vooral geleverd door de in kind levering van gemeenten. Ook bedrijven leveren inzet in diverse projecten. Mede op basis van de Verklaring

Schone Mobiliteit en de projecten die samen met bedrijven worden uitgevoerd. De inzet van gemeenten en bedrijven in de regio worden gebundeld en hierop wordt cofinanciering verkregen van Rijk en provincies. In het programma zijn ook de kosten van aansturing, financiële administratie en communicatie opgenomen.

Het programma legt daarmee weinig beslag op de regionale capaciteit.

Gelet op de aard van de werkzaamheden (onder meer de toenemende inzet op lobby) en mogelijk andere grondslag van bijdragen van andere overheden, zal in de toekomst rekening gehouden moeten worden met een verhoudingsgewijs grotere inzet vanuit de regionale capaciteit op Mobiliteit.

Hieronder wordt ingegaan op enkele belangrijke onderdelen voor 2020 zoals we deze nu voorzien:

- **Lobby**

In toenemende mate merken we dat onze goede bereikbaarheid geen vanzelfsprekendheid is, daarom willen we gericht inzetten op het verbeteren van de bereikbaarheid over de weg (o.a. A1, A50, fiets), spoor (o.a. IJssellijn, Berlijnlijn) en water (o.a. bereikbaarheid havens). Om een effectieve lobby te kunnen voeren dient de inhoudelijke koers en de strategie goed voorbereid te worden.

- **Vlot en veilig fietsen**

In 2012 is de regionale Fietsvisie Stedendriehoek opgesteld. Deze Fietsvisie wordt programmatisch gerealiseerd. Onder Beter Benutten Vervolg is voor de route Apeldoorn-Twello-Deventer een maatregelenpakket uitgevoerd in opdracht van de Wgr regio. In 2019 worden de voorlopige ontwerpen voor de routes Deventer-Gorssel-Eefde-Zutphen en Apeldoorn-Vaassen-Epe uitgevoerd. Het doortrekken naar de regio Zwolle is aandachtspunt. Uitvoering van deze twee routes kan bij besluitvorming over ontwerp en financiering vanaf 2020 plaatsvinden.

- **Werkgeversaanpak**

In deze meerjarige aanpak wordt samen met werkgevers gewerkt aan betere bereikbaarheid en slimme en schone mobiliteit. De regio biedt hiervoor aanbod aan, zoals een scan, werknemersbijeenkomsten, fietsstimulering, acties voor het MKB en het delen van best practises. De samenwerking met werkgevers heeft zich de afgelopen jaren verbreed van forenzen naar schone mobiliteit en schoon wagenpark, ITS en logistiek. Het regionale netwerk van bedrijven en andere organisaties is van groot belang om ook de doelstellingen voor schone mobiliteit te behalen. Ook het Rijk ziet dit belang. Vandaar dat hier meerjarige financiële ondersteuning voor is gegeven in het BO MIRT van 2018.

- **Logistiek**

De inzet op logistiek is van verschillende aard. Als het gaat om de transporteurs en logistieke bedrijven is de inzet gericht op het toepassen van ITS (Talking Logistics) en het verschoneren van het transport. Daarnaast zijn er bedrijven en organisaties die veel vervoerbewegingen hebben. Hiervoor is een aanpak op doelgroepen, zoals de zorglogistiek en bestelbussen (vervolg op een scan). Ten derde is de aanpak gericht op de binnenstadslogistiek. Enkele gemeenten hebben de Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek ondertekend. De regio ondersteunt deze gemeenten met het opstellen van een maatregelenprogramma om de komen baar zero emissie binnenstadslogistiek in 2025.

- **ITS en Talking Traffic**

De Cleantech Regio is koploper in Nederland op het gebied van Talking Traffic. Verkeer wordt hierbij geoptimaliseerd en er zijn positieve effecten op energieverbruik, CO2 uitstoot en leefomgeving. Van belang is dat de data organisatie goed op orde is. Het ministerie van IenW neemt dit dan ook op in de afspraken in het BO MIRT. Binnen het partnerschap Talking Traffic leidt het delen van data over en weer tot toepassingen en informatiediensten, zoals het optimaliseren van verkeersstromen, beter rekening houden met bepaalde stromen, zoals fietsers, beter gebruik van parkeerplekken en minder zoekverkeer.

- **Verbreiding A1**

Inzet blijft gericht op de belangenbehartiging van de regio in het project Verbreiding A1 Oost (Apeldoorn – Azelo). Er zullen meer trajectdelen in de eerste fase worden uitgevoerd en de tweede fase zal aansluitend plaatsvinden. In een goed samenspel tussen gemeenten, regio, provincies en rijk zijn mooie resultaten bereikt. Er wordt niet alleen asfalt gelegd, maar ook voorzieningen getroffen en aanpalende maatregelen gerealiseerd die zonder deze gezamenlijke inzet niet opgenomen waren. Ook in 2020 blijft deze regionale betrokkenheid nodig.

Vanuit het regionale belang voor de verbreding van het resterende deel naar het westen: het tracé tussen Barneveld en Apeldoorn, neemt de regio deel in het project A1/A30.

- **Transferia en overstappunten**

Slimme mobiliteit omhelst het flexibel zijn in vervoer. Alternatieven voor de fossiele auto moeten voorhanden zijn en makkelijk te gebruiken. Dit is aan de orde in grotere transferia (bij snelwegen) maar ook in kleinere overstappunten in wijk en dorp. De regio voert in 2019 een onderzoek naar toekomstbestendige transferia uit voor locaties in Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Ook doet de regio een verkenning naar overstappunten in wijk en dorp. Hierbij bestaat een sterke relatie met OV, aanbod aan deelauto's, aanbod gerelateerd aan zorg en welzijn, fiets en pakketten. Op basis van de verkenning worden in 2020 vervolgstappen opgepakt.

- **Schone mobiliteit**

De opgave voor het reduceren van de CO2 uitstoot voor mobiliteit zijn groot. Deze opgave is eerder al voor de regio geconcretiseerd. Om de klimaatdoelen voor Mobiliteit te realiseren zal reductie minimaal 42 kiloton in 2021 en minimaal 94 kiloton in 2015 moeten bedragen (afhankelijk van beleidsscenario en verloop reductiemaatregelen).

De maatregelen uit het regionale programma zijn hierbij doorgerekend op potentieel effect. Met de inzet op schone mobiliteit bij bedrijven, zero emissie stadslogistiek, de werkgeversaanpak en het stimuleren van fiets kan een significante reductie worden bereikt. Er zijn echter aanvullende maatregelen nodig en concretisering van maatregelen na 2021.

Deze worden in samenspraak met het ministerie en provincies besproken. Onder schone mobiliteit valt ook de inzet op het toepassen van waterstof in mobiliteit. De regio ondersteunt gemeenten potentiële exploitanten van tankstations en bedrijven om dit mogelijk te maken.

De thema's Human Capital en Innovatie zijn belegd bij de board. Vandaar dat deze budgetten conform besluit Dagelijks Bestuur ook in 2020 gereserveerd worden voor activiteiten van de board op dit thema.

Human Capital

In 2020 gaan we verder met de voornaamste opgaven uit het onderzoek dat bureau Louter voor onze regio heeft verricht. Op welke wijze gemeenten daarop samen willen werken zal in 2019 nader vorm gegeven worden. Het binden en boeien van hoger opgeleiden en het krijgen en houden van voldoende menskracht in de technieksector zijn belangrijke speerpunten. Deze zijn onontbeerlijk voor innovatie en het behalen van onze doelen op het gebied van de energietransitie en circulaire economie. Daarnaast voorzien wij dat de crossovers tussen Circulaire economie, Energietransitie en Human Capital veel meer benut gaan worden.

Innovatie

In haar aanbestedingsbeleid hebben gemeenten een belangrijke sleutel in handen om CO2 reductie en circulariteit te stimuleren. In 2019 willen we vooral leren hoe we die sleutel optimaal kunnen gebruiken om daar in 2020 forse stappen mee te kunnen zetten

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Innovatie	30.250	32.643	33.557
Human Capital	30.250	32.643	33.557
Schone Mobiliteit	144.373	106.075	109.045
Leefomgeving	94.566	76.167	78.300
Algemeen	43.327	71.115	73.107
Totale lasten Agenda	342.766	318.643	327.565

	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdrage gemeenten agenda	309.663	318.643	327.565
Bijdrage prv GLD procesbegeleiding Wonen			
Bijdrage prv GLD uitv.ovk. Slimme en schone Mobiliteit			
Bijdrage prv Overijssel wzh Cleantechregio			
Bijdrage balans inzake SO/FRG 212.39	5.000		
Bijdrage SO/FRG 212.39 gemeenten			
Bijdrage balans inzake 213.35 Toekomst- bestendige binnensteden en dorpen			
Totale baten Agenda	314.663	318.643	327.565

Saldo	-28.103	-	-
--------------	----------------	----------	----------

Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
Lasten	336.737	346.166	355.859
Baten	336.737	346.166	355.859
Saldo	-	-	-

Programma 3 Subsidiestromen is niet opgenomen, momenteel is dit niet in gebruik.

Programma 004 Mobiliteit

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Slimme en schone mobiliteit

Programma: 004

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Het programma Mobiliteit is een omvangrijk programma. We verantwoorden hier subsidiestromen die te maken hebben met Mobiliteit. In deze programma's werken overheden en bedrijfsleven samen aan innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid op de drukste verkeerspunten te verbeteren.

Er wordt vanuit diverse bronnen bijgedragen aan het realiseren van de activiteiten. Het programma Beter Benutten Vervolg was zo'n programma. Dit is op 1 jul 2018 beëindigd. Nu relevante programma's zijn de Korte Termijn Aanpak van het Rijk, middelen uit het Klimaatakkoord tranche 2018 en programma's van provincies.

Voor de financiering voor de periode 2020 en verder is het BO-MIRT van belang. Dit vindt plaats in november 2019. De regio is samen met het ministerie van IenW en de provincies dit aan het voorbereiden. Het meerjarige programma Slimme en Schone Mobiliteit is hierbij het uitgangspunt voor de regio.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Beter Benutten vervolg	2.278.780		pm
Slim en Schoon	274.219		
Fiets	14.034		
Mobiliteit/BO-MIRT			
Totale lasten Mobiliteit	2.567.033	-	-

	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Beter Benutten vervolg	2.278.780		pm
Slim en Schoon	274.219		
Fiets	14.034		
Mobiliteit/BO-MIRT			
Totale baten Mobiliteit	2.567.033	-	-

Saldo	0	-	-
--------------	----------	---	---

Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-

Saldo	-	-	-
--------------	---	---	---

Programma 005 Uitvoeringsovereenkomsten

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 005

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Op uitnodiging van de provincie Gelderland (gebiedsopgave in het kader van de Omgevingsvisie) is samen met de Strategische Board de Omgevingsagenda Cleantech Regio opgesteld. Ook de provincie Overijssel werkt hierin opgavegericht samen. Om de gezamenlijke inspanningen te bekostigen wordt door de partijen teruggegrepen op een scala aan financiële instrumenten. Er is dus geen sprake van één contract, zoals bij het Regiocontract, tussen twee partijen. Maar van een heel scala aan financiële arrangementen tussen verschillende partijen. De provincie Gelderland zet reguliere subsidies in, investeringssubsidies in het kader van de gebiedsopgaven en uitvoeringsovereenkomsten. Vanuit het Gebiedsbreed Overleg (provincies Gelderland en Overijssel, Strategische Board en regio Stedendriehoek) vindt de coördinatie en sturing plaats en worden afspraken gemaakt. In het ambtelijk Partnerberaad worden projecten gemonitord.

Het onderscheid met programma 004 is dat het hier om cofinanciering voor opdrachten gaat vanuit de provincie en niet om een subsidie en de daaraan verbonden spelregels. De afspraken zullen in één of meerdere uitvoeringsovereenkomsten worden vastgelegd. De bijdragen zijn niet verbonden aan inwoneraantallen, maar hier gelden andere vaste afspraken, welke per uitvoeringsovereenkomst zijn vastgelegd.

In 2016 is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland voor het programma Toekomstbestendige binnensteden en dorpen. De provincie Gelderland en de regiogemeenten (ieder voor € 20.000, tezamen € 140.000) nemen hiervoor ieder de helft voor hun rekening. In totaal gaat het (voor zover nu bekend) om € 280.000.

In 2017 is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland voor Slimme en Schone mobiliteit. Vanuit de begroting van de regio is hiervoor 200.000,-- beschikbaar en de andere 200.000,-- komt van de provincie Gelderland.

De uitvoeringsovereenkomsten lopen in 2019 af met Provincies en zijn niet aan de orde. Voor een goed vergelijk naar voorgaande jaren is dit programma opgenomen in deze begroting.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Slimme en Schone Mobiliteit	102.446	pm	pm
Toekomstbestendige binnensteden en levendige dorpskernen	5.000	pm	pm
Totale lasten Agenda	107.446	-	-

	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdragen gemeenten Uitvoeringsovereenkomsten			
Bijdragen provincies Uitvoeringsovereenkomsten	45.050	pm	pm
Overige bijdragen (o.a. via reserve of balans)	5.000	pm	pm
Totale baten Agenda	50.050	-	-

Saldo	57.396-	-	-
--------------	----------------	---	---

Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-
Saldo	-	-	-

Resultaat 2020

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Diverse kleine nadelen/af rondingsverschillen	-1		
	-1	-	-

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
	-	-	-

Saldo	1	-	-
--------------	----------	----------	----------

Geraamd saldo van baten en lasten/kolom R 2018 gerealiseerd saldo	115.278-	-	-
--	-----------------	----------	----------

Mutaties reserve: onttrekkingen Overlopend projectbudget	47.962		
--	--------	--	--

Mutaties reserve: vrijval ten gunste van saldo	60		
--	----	--	--

Geraamde resultaat /kolom R 2018 gerealiseerd resultaat	67.256-	-	-
--	----------------	----------	----------

<i>Voorstel vrijval reserves Rente en Eenmalig</i>	<i>86.987</i>		
--	---------------	--	--

<i>Voorstel vrijval reserve OP werkbudget 2017</i>	<i>10.502</i>		
--	---------------	--	--

<i>Voorstel reservering reserve OP</i>	<i>30.200-</i>		
--	----------------	--	--

Saldo na bestemming reserves 2018	34		
--	-----------	--	--

Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
-----------------------------	-------------	-------------	-------------

Lasten	pm	pm	pm
--------	----	----	----

Baten	pm	pm	pm
-------	----	----	----

Saldo	-	-	-
--------------	----------	----------	----------

4. Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief

prog	omschrijving	** betreft inwonerafhankelijke lasten		rekening 2018		begroting 2019 incl 1e wijz		begroting 2020					
		lasten	lasten	lasten	lasten	lasten	lasten	lasten	lasten				
	Public relations **		78.605		92.570		94.807		94.807		96.747		96.747
	Bureau Stedendriehoek **		755.927		712.182		767.316		767.316		791.066		791.066
	Fin en resultaat		-1		0		0		0		0		0
001	Totaal Bestuur en Bureau		834.531		804.752		862.122		862.122		887.813		887.813
	Agenda Stedendriehoek **		342.766		314.663		318.643		318.643		327.565		327.565
002	Totaal Agendabudgetten		342.766		314.663		318.643		318.643		327.565		327.565
	Totaal project Beter benutten Vervolg		2.278.780		2.278.780								
	Totaal Slim en Schoon		274.219		274.219								
	Totaal Fiets		14.034		14.034								
004	Totaal Mobiliteit		2.567.033		2.567.033		pm		pm		pm		pm
005	Totaal Uitvoeringsovereenkomsten		107.446		50.050		0		0		0		0
	Geraamd totaal saldo baten en lasten		3.851.776		3.736.498		1.180.766		1.180.766		1.215.379		1.215.379
	Resultaatrekening												
	Resultaat exploitatie voor bestemming				-115.278								
	- storting Overlopend projectbudget (OP)		30.200										
	- onttrekking Overlopend projectbudget				47.962								
	- vrijval reserve OP tgv expl				10.562								
	- vrijval reserve eenmalig en rente cf voorstel				86.988								
	Totaal mutaties reserves		30.200		145.512		0		0		0		0
	Geraamde resultaat (R 2018 gerealiseerdresultaat)				34		1.180.766		1.180.766		1.215.379		1.215.379

De ** staan voor de inwonersafhankelijke kosten welke via de gemeentelijke bijdrage in rekening worden gebracht bij de regiogemeenten. Deze bedragen in 2020 € 1.215.379.

Meerjarenperspectief 2020-2023

** betreft inwonerafhankelijke kosten	begroting 2020		begroting 2021		begroting 2022		begroting 2023	
omschrijving	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
Public Relations **	96.747	96.747	98.733	98.733	100.766	100.766	102.846	102.846
Bureau Stedendriehoek **	791.066	791.066	816.469	816.469	842.698	842.698	869.781	869.781
Totaal Bestuur en Bureau	887.813	887.813	915.203	915.203	943.464	943.464	972.627	972.627
Agenda Stedendriehoek **	327.565	327.565	336.737	336.737	346.166	346.166	355.859	355.859
Totaal Agenda Stedendriehoek	327.565	327.565	336.737	336.737	346.166	346.166	355.859	355.859
Totaal Mobiliteit	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitvoeringsovereenkomsten	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd totaal saldo baten en lasten	1.215.379	1.215.379	1.251.940	1.251.940	1.289.630	1.289.630	1.328.486	1.328.486
Mutatie reserves								
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	1.215.379	1.215.379	1.251.940	1.251.940	1.289.630	1.289.630	1.328.486	1.328.486
		+ pm		+ pm		+ pm		+ pm

De meerjarige bijdrage per gemeente op basis van de inwoneraantallen van deze begroting is als volgt:

Bijdrage per gemeente (2020-2023 obv inwoners B 2020)				
	2020	2021	2022	2023
Apeldoorn	447.268	460.723	474.593	488.893
Brummen	57.117	58.835	60.606	62.432
Deventer	276.206	284.514	293.080	301.910
Epe	91.593	94.349	97.189	100.117
Heerde	51.238	52.780	54.369	56.007
Lochem	92.778	95.569	98.447	101.413
Voorst	67.677	69.713	71.812	73.975
Zutphen	131.501	135.457	139.535	143.739
Totaal	1.215.379	1.251.940	1.289.630	1.328.486
per inwoner	2,76	2,85	2,93	3,02

Het bedrag 2020 is exclusief de ramingen voor de Uitvoeringsovereenkomsten: hiervoor gelden specifieke financiële afspraken per overeenkomst. De bijdragen hiervoor staan los van de jaarlijkse bijdrage aan de exploitatie. De projecten onder Mobiliteit betreffen subsidieprojecten waarin ook cofinanciering door derden is begrepen. Ook deze staan los van de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage. De bijdrage per inwoner in 2020 voor de exploitatie bedraagt € 2,76.

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit (in hoeverre beschikt de regio over middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen financiële voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Daarnaast wordt een inventarisatie gemaakt van de risico's die bekend zijn evenals de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan algemene reserves maar ook aan stille reserves. Bij gemeenten wordt hierbij ook de onbenutte belastingcapaciteit betrokken, maar dit middel kent de regio niet. Indien onverhoopt zich een situatie voordoet waarbij dusdanige onvoorziene "schades" optreden die niet uit regionale middelen voldaan kunnen worden zal een beroep gedaan moeten worden op de deelnemende gemeenten.

Weerstandscapaciteit:

De regio kent geen algemene reserves. Wel is sprake van 3 bestemmingsreserves, te weten:

- reserve eenmalige bestedingen;
- reserve rente-egalitatie;
- overlopend projectbudget.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is besloten tot vrijval van de reserves Eenmalige bestedingen en Rente, als inzet voor de regionale OV-visie en cofinanciering voor de uitvoeringsovereenkomst Slimme en Schone Mobiliteit. De twee reserves worden na vrijval opgeheven (zie voorstel jaarrekening 2018).

Bij de jaarrekening wordt jaarlijks inzichtelijk gemaakt welke gereserveerde bedragen geheel, dan wel gedeeltelijk zijn ingezet en doet de regio, indien daartoe budget en aanleiding is, een voorstel tot reserveren van budget. Via de rapportages worden de uitgaven gemonitord.

Risico's:

Meerdere risicogebieden zijn te benoemen, w.o.:

- risico's als gevolg van eigen besluitvorming (eigen beleid);
- een vrijwillige samenwerking en een light organisatie is succesvol als er voldoende gezamenlijke energie is om dingen voor elkaar te krijgen. Dit geldt ook voor de inzet aan capaciteit (om niet) voor het regionale werk vanuit gemeenten;
- het doen of nalaten van (andere) partijen. Dit kan tot risico leiden. De focus bij het doen of nalaten van andere partijen ligt nu op subsidies die zijn toegekend op basis van cofinanciering. Dit speelt met name bij subsidieprojecten inzake Mobiliteit;
- risico t.a.v. eigendommen. Op dit moment wordt er van uit gegaan dat dit niet of in geringe mate aanwezig is. Risico op eigendommen geldt vooral voor zover de eigendommen niet of niet voldoende verzekerd zijn voor verlies door welke oorzaak dan ook
- autonome risico's; dit zijn risico's waar we zelf geen invloed op uit kunnen oefenen en geen voorziening voor kunnen treffen.

Bedrijfsvoering

Risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering zullen zich voornamelijk voordoen in personele sfeer. Vanwege de compactheid van het bureau is er in de loop van de tijd veel kennis en specialisme opgebouwd bij de medewerkers. Bij onverwachte uitval is vervanging dan ook geen makkelijke taak.

De regio is per 1 april 2015 gehuisvest in het gemeentehuis van Twello. Bij het verlengen van het huurcontract in april 2018 is de eerstvolgende huurverhoging toegepast. In verband met de renovatie van het gebouw hebben wij de intentie uitgesproken bij ongewijzigde subsidiëring tot minimaal april 2023 gebruik te maken van de huisvesting. Voor het contract geldt een opzegtermijn van minimaal 6 maanden voor het einde van de overeenkomst.

Kengetallen

In de vernieuwde BBV wordt ook gemeld dat de kengetallen zoals deze in de jaarstukken zijn opgenomen, ook in de begroting dienen te worden vermeld. Het opstellen van deze begroting t+1 valt gelijktijdig met het opstellen van de jaarstukken t-1. Vanwege deze werkwijze is het voor de regio niet mogelijk om kengetallen te berekenen op begrotingsbasis.

De hieronder opgenomen kengetallen zijn afkomstig uit de jaarstukken 2018, de balans per 31/12/2018 (met toelichting voor begroting) is opgenomen in de bijlage:

kengetallen	realisatie '17	realisatie '18
netto schuldquote	-3,95 %	-18,71 %
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-3,95 %	-18,71 %
solvabiliteitsratio	7,75 %	5,70 %
grondexploitatie	nvt	nvt
structurele exploitatieruimte	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Resumé: het weerstandsvermogen van de regio Stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten. Met het inzetten van de reserves Rente en Eenmalige bestedingen is de "eigen" buffer zo goed als verdwenen.

5.2 Financiering

In deze paragraaf worden de beleidsitems opgenomen m.b.t. het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet FIDO en de regeling Ruddo zijn van toepassing. In tegenstelling tot de paragraaf weerstandsvermogen gaat het in deze paragraaf om risico's die wel kwantificeerbaar zijn.

Algemeen

Op 18 december 2014 is een nieuw Treasurystatuut vastgesteld door de Regioraad (Treasurystatuut 2014). Het Treasurystatuut is onder andere gewijzigd vanwege de invoering van het Schatkistbankieren 16 december 2013. De treasuryfunctie beweegt zich bij de regio op de achtergrond. Dat is ook de reden waarom geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om geldleningen te verstrekken.

Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden. Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Kort gezegd: er kan niet meer geshopt worden op de geldmarkt voor een mooie vergoeding voor tijdelijke uitzettingen (deposito e.d.), maar decentrale overheden worden verplicht om hun geld boven het afgesproken percentage aan te houden in de schatkist. Het percentage is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dat minimum geldt voor de regio. Het meerdere boven deze € 250.000 wordt automatisch overgeboekt/afgeroomd naar de schatkistrekening van de regio. Automatisch aanzuiveren bij saldotekort is op dit moment nog niet mogelijk, de BNG-bank is daarover nog in onderhandeling met het Agentschap.

Kasgeldlimiet:

De kasgeldlimiet geeft het bedrag aan dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien boven deze limiet wordt gekomen moet overgegaan worden op een vaste geldlening.

De kasgeldlimiet is voor het jaar 2020 bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Het totaal van deze begroting 2020 bedraagt € 1.215.379 de kasgeldlimiet komt daarbij op € 99.961. De Wet FIDO geeft aan dat voor de kasgeldlimiet een minimumbedrag geldt van € 300.000 (artikel 3, lid 2). Voor de regio heeft deze ondergrens over het algemeen een positieve uitwerking.

	2020	2021	2022	2023
kasgeldlimiet 8,2%	99.661	102.659	105.750	108.936
wettelijke norm kasgeldlimiet	300.000	300.000	300.000	300.000

Renterisiconorm:

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm is gebaseerd op 20% van de totale begroting. Op basis van de huidige begroting (deze is totaal € 1.215.379) bedraagt de renterisiconorm € 243.076.

Echter, er is een minimumbedrag van € 2.500.000 vastgesteld (zie ook artikel 2, lid 3 Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden). Voor de regio heeft deze wettelijke ondergrens een positieve uitwerking en bij de regio geldt de wettelijke ondergrens.

	2020	2021	2022	2023
renterisiconorm 20%	243.076	250.388	257.926	265.697
wettelijke norm renterisiconorm	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

Kredietrisicobeheer, relatiebeheer en liquiditeitenbeheer:

De regio heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Ook de werkrekening voor het schatkistbankieren wordt bij de BNG-bank aangehouden. Daarnaast heeft de regio een schatkistrekening bij het Agentschap (ministerie van Financiën), welke via internet geraadpleegd kan worden.

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie:

De administratie inclusief betalingsverkeer is uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn (met eigen procedures). Er wordt voorzien in functiescheiding door Apeldoorn. De interne controle wordt uitbesteed aan een van de regiogemeenten. Er is afgesproken dat dit met ingang van 2018 structureel belegd wordt bij gemeente Apeldoorn. De interne (werk-)procesbeschrijving bij de regio "betalen van een factuur" is gereed.

Informatievoorziening:

De provincie wordt jaarlijks geïnformeerd over de renterisiconorm en de stand betreffende de kasgeldlimiet via de begroting en de jaarrekening.

5.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de taken. De paragraaf bedrijfsvoering hoort inzage te geven in de stand van zaken van de bedrijfsvoering en de beleidsvoornemens op dat gebied. Van oudsher worden de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting hieronder begrepen.

Personeel en organisatie:

Het bureau bestaat uit 6,0 fte per 31 december 2018 (zie ook de jaarstukken 2018). Alle medewerkers zijn op basis van detachering of inhuur bij het bureau Stedendriehoek aan de slag. De meeste mensen zijn afkomstig van een regiogemeente, de secretaris is afkomstig van provincie Gelderland. Voor deze opzet is gekozen zodat de regio in de toekomst niet langdurig de financiële lasten hoeft te dragen van personeel als gevolg van ontslag en reorganisatie. Er wordt intensief samengewerkt op de secretariaatsfuncties van de regio en de board en er is één centraal communicatieteam gevormd.

Vanwege de kleinschalige omvang van het bureau zijn alle medewerkers min of meer specialisten te noemen.

Informatiebeleid en automatisering

Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de reguliere kantoortoepassingen. Dit volstaat voor de meeste taken. Deze voorzieningen worden afgenomen van de gemeente Voorst. De financiële administratie en controlcyclus worden sinds 2005 verzorgd door gemeente Apeldoorn.

Daarnaast is sprake van een eigen website (www.cleantechregio.nl) waarvan de kosten direct voor rekening van de regio en board komen. Via Extranet (daar kunnen betrokkenen een wachtwoord voor aanvragen) op deze site worden de stukken van alle vergaderplatformen digitaal beschikbaar gesteld.

Wat betreft het digitaal archiveren: daarmee wordt "aangehaakt" bij de gemeente Voorst. Daarbij zijn uiteraard de wettelijk geldende regels voor archivering gewaarborgd.

Per 18 april 2019 kan de regio digitale facturen ontvangen en verwerken. De portal wordt verzorgd door gemeente Apeldoorn. In het proces is de regio zelf verantwoordelijk voor het coderen en accorderen van de facturen, waarvan de processen digitaal zullen verlopen.

Ten aanzien van digitale risico's heeft de regio het voordeel dat er geen uitwisseling met burgers plaatsvindt inzake privacygevoelige gegevens zoals dat bij gemeenten gebeurt. Niettemin is dit een blijvend punt van

aandacht, te meer omdat ook de AVG van een ieder vraagt om op een juiste manier met privacygevoelige gegevens om te gaan.

Risicomanagement

Van een alomvattend geheel van “risicomanagement” is geen sprake. Het is de vraag of dit voor een organisatieonderdeel als de regio / i.c. het Bureau Stedendriehoek ook nodig is. Het gaat hierbij om financiële risico's, -veiligheidsrisico's, risico's t.a.v. eigendommen etc. Meerdere van deze risico's zijn in beeld gebracht in de paragraaf weerstandsvermogen. De regio dient in de komende jaren de aandacht te houden op administratieve organisatie, processen, functiescheiding en mogelijk datalekken, zeker nu de focus zich steeds meer verlegt naar digitaal werken en meer digitale verwerking van stukken.

Huisvesting en vervoer

Het bureau Stedendriehoek is zoals eerder gemeld gehuisvest als separate eenheid in het gemeentehuis te Twello, met een herkenbare, eigen ingang. Het huurcontract is per 1 april 2018 verlengd. Er geldt een opzegtermijn van 6 maanden.

In het kader van duurzaam vervoer kan per 1 april 2018 een elektrische auto voor dienstreizen worden ingezet. De regio en de board delen de kosten voor de huur van deze auto, de auto wordt gehuurd van gemeente Voorst. De overeenkomst is aangegaan voor 3 jaar.

5.4 Verbonden partijen

Het aangaan van banden met een verbonden derde partij gebeurt altijd vanuit het publieke belang. De definitie van verbonden partijen voor een regionaal samenwerkingsverband luidt: verbonden partijen zijn partijen waarmee het samenwerkingsverband een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Voor de regio is dit niet aan de orde.

5.5 Rechtmatigheid

In het kader van rechtmatigheid dient elk jaar een geactualiseerd normenkader te worden vastgesteld: dit normenkader betreft alle regelgeving waarin de kaders voor het “reilen en zeilen” van de regio worden genoemd, zowel extern (wet- en regelgeving) als intern (zg. eigen verordeningen en regelingen). Het Normenkader wordt elk jaar vastgesteld, voor het jaar 2020 wordt dit normenkader in december 2020/januari 2021 aan de Regioraad voorgelegd.

2011:	Mandaat- en budgethoudersregeling vastgesteld
2014:	Treasurystatuut vastgesteld
2016:	Archiefverordening vastgesteld
2017:	regeling GR Stedendriehoek en actualiseren overige (eigen) regelgeving

In de financiële verordening is opgenomen dat het DB eenmaal per bestuursperiode zorg draagt voor interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, rechtmatigheid van de beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van de regio Stedendriehoek (artikel 6). Met ingang van 2007 is een begin gemaakt met de interne controle, in dat jaar heeft de regio opdracht aan een externe gegeven om een eerste opzet te doen. In 2018 is de IC uitgevoerd door de gemeente Apeldoorn. In het kader van planning en control ontvangt de Regioraad één maal per jaar een begroting voorafgaand aan het jaar waar deze betrekking op heeft en één maal per jaar een jaarrekening, achteraf over het jaar waar deze betrekking op heeft gehad. Elk jaar wordt hiervoor een planning opgesteld waarbij de termijnen voor verplichte zienswijzen van gemeenten, aanlevering e.d. worden opgenomen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd via minimaal 2 rapportages over de stand van de budgetten (per 1 juni en per 1 of 15 oktober (afhankelijk planning)). Indien van toepassing worden eveneens één of meerdere begrotingswijzigingen opgesteld en aangeboden aan het bestuur ter vaststelling.

Bijlagen Begroting 2020

1. Taakveldenoverzicht 2020
2. Producten 2020
3. Staat van personele lasten
4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2020
6. Balans jaarstukken 2018
7. Financieel Kader 2019 tot en met 2022 (vastgesteld RR 5 juli 2018)

Bijlage 1: Taakveldenoverzicht 2020

Taakveld	omschrijving post regio	lasten	baten	lasten	baten
0.1	Kosten Bestuur	2.593			
0.1	Bestuurlijke bijeenkomsten	7.469			
0.1	Accountantskosten	25.037			
0.1	Bestuur				
0.4	Cleantech Regio Monitor	10.477			
0.4	Tekst en Beeldproducties	26.193			
0.4	Website	6.810			
0.4	Promotie	18.168			
0.4	Salarislasten	610.873			
0.4	Overige personeelslasten	5.076			
0.4	Ondersteuning pers.zaken	1.053			
0.4	Lidmaatschappen/abonnementen etc.	1.161			
0.4	Representatie	3.909			
0.4	Kosten werkplek (automatisering, meubilair, kantoorbenodigdheden, dig archief)	94.571			
0.4	Kosten controller en administratie	74.232			
0.5	Kosten betalingsverkeer	192			
0.4	Ondersteuning organisatie				
0.8	Agenda: stelpost Algemeen	73.107			
0.8	Bijdragen gemeenten tbv jaarlijkse exploitatie		1.215.379		
0.8	Overige baten en lasten				
0.10	mutatie reserve				
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten				
0.1	Bestuur en Ondersteuning			960.920	1.215.379
2.1	Verkeer en Vervoer	Agenda: stelpost Slimme en Schone Mobiliteit	109.045		
2.	Verkeer en Vervoer			109.045	
3.1	Economische ontwikkeling	Agenda: stelpost Innovatie	33.557		
3.	Economie			33.557	
6.1	Samenkracht en Burgerparticipatie	Agenda:stelpost Human Capital	33.557		
6.	Sociaal Domein			33.557	
8.1	Structuurplannen en -visies	Agenda: stelpost Leefomgeving	78.300		
8.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing			78.300	
	Totaal begroting 2019		1.215.379	1.215.379	1.215.379

Bijlage 2: Producten 2020

Product 141 Public Relations

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Kosten Bestuur	1.141	2.552	2.593
Bestuurlijke bijeenkomsten	5.846	7.351	7.469
Accountantskosten	18.438	24.226	25.037
Cleantech Regio Monitor	6.657	10.312	10.477
Tekst en Beeldproducties	7.267	25.780	26.193
Website	10.883	6.703	6.810
Promotie	28.373	17.882	18.168
Totaal lasten	78.605	94.807	96.747

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdragen van gemeenten	92.570	94.807	96.747
Totaal Baten	92.570	94.807	96.747

Saldo	13.965	-	-
--------------	---------------	----------	----------

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	98.733	100.766	102.846
Baten	98.733	100.766	102.846

Product 142 Bureau Stedendriehoek

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Personele lasten			
Salarislasten	560.664	541.570	610.873
Overige personeelslasten	1.436	4.996	5.076
Ondersteuning pers.zaken	1.570	1.037	1.053
Lidmaatschappen/abonnementen etc.	1.042	1.142	1.161
Representatie	5.292	3.848	3.909
Stelpost Heerde, toegevoegd aan formatie: extra projectsecretaris	0	50.355	0
Totaal personele lasten	570.005	602.947	622.072
Werkplek			
Kosten werkplek (dig archief, huur, meubilair, kantoorbenodigdheden)	89.414	92.354	94.571
Totaal werkplek	89.414	92.354	94.571
Control			
Kosten controller/financiële ondersteuning	96.785	71.826	74.232
Rente rekening courant	-1		
Rente kasgeldlening	-344		
Kosten betalingsverkeer (2016 en verder)	69	189	192
Totaal control	96.509	72.014	74.423
Totaal lasten	755.927	767.316	791.066
omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdragen van gemeenten	711.612	767.316	791.066
Bijdrage gemeente Deventer inzake afscheid JK-M	570		
Totaal baten	712.182	767.316	791.066
Saldo	-43.745	-	-
Meerjarenperspectief	2021	2022	2023
Lasten	816.469	842.698	869.781
Baten	816.469	842.698	869.781
Saldo	-	-	-

Het huurcontract wordt jaarlijks per 1 april stilzwijgend verlengd. De opzegtermijn bedraagt minimaal 6 maanden voor het einde van de overeenkomst.

In het kader van duurzaam vervoer kan per 1 april 2018 een elektrische auto voor dienstreizen worden ingezet. De regio en de board delen de kosten voor de huur van deze auto, de auto wordt gehuurd van gemeente Voorst. De overeenkomst is aangegaan voor 3 jaar.

Product 401-412 Beter Benutten Vervolg (afgerond medio 2018)

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Slim Reizen vervolg (SRS)	148.124	0	0
Fietsruggengraat (FRG)	1.394.627	0	0
Apeldoorn	13.034	0	0
Deventer	0	0	0
Slim Vervoeren	102.471	0	0
ITS	372.217	0	0
Projectbureau	248.307	0	0
BBV (stelpost uitgaven ihkv subsidie)	0	0	0
Totale uitgaven Beter Benutten Vervolg	2.278.780	0	0

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdragen gemeenten ITS (Apeldoorn)	0		0
Beter benutten vervolg, te ontvangen subsidies	2.278.780	0	0
Totale inkomsten Beter Benutten Vervolg	2.278.780	-	-

Saldo	-	-	-
--------------	---	---	---

Product 420-428 Slimme en schone Mobiliteit (einddatum 31-12-2019)

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Campagne vlot en veilig fietsen	16.545		
Werkgeversaanpak	69.245		
Data/ITS	31.869		
Slimme Mobiliteit	0		
Multimodaliteit	4.000		
Duurzame verbreding A1	11.440		
E-mobility	25.000		
Logistiek	50.707		
Subsidie SSM algemeen	293		
- Communicatie	55.644		
- Subsidieadviseur	4.030		
- Financieel advies	5.445		
Totale lasten 420-428	274.219	-	-

omschrijving	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Rijkssubsidie			
Provinciale subsidie (overzicht bijdrage regio)	274.219		
Overige bijdragen van instellingen en personen			
Bijdragen gemeenten			
Totale baten 420-428	274.219	-	-

Saldo	0	0	-
--------------	----------	----------	----------

Product 429-430 Fiets (einddatum 31-12-2019)

omschrijving/lasten	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
VO ontwerp snelle fietsroutes	802		
Projectondersteuning/leiding Apeldoorn - Deventer herinzet BBV	13.232		
Totaal lasten 429-430	14.034	-	0

omschrijving/baten	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
Bijdrage restant FRG van balans	802		
Bijdrage provincies	13.232		
Totaal baten 429-430	14.034	-	0

Saldo	0	0	0
--------------	----------	----------	----------

Bijlage 3: Staat met personele lasten

Functies	Jaarsal. 2018 rekening	Jaarsal. 2019 begroting	Jaarsal. 2020 begroting
<u>Bureau Beleidszaken (vanwege detachering alle kosten incl BTW):</u>			
Secretaris	105.925	124.986	129.173
Projectsecretaris	67.779	60.725	62.759
Projectsecretaris	61.812	62.099	64.179
Projectsecretaris	46.698		51.161
Manager bedrijfsvoering	58.540	62.668	64.767
Beleidsmedewerker communicatie	60.199	59.568	61.564
Beleidsmedewerker strategisch communicatie/plv	62.859	70.855	73.229
Communicatiemedewerker	50.285	53.320	55.106
Managementassistente	46.567	43.238	44.687
Totaal salarislasten	560.664	537.460	606.625
Met ingang van 2009 zijn de reiskosten inclusief bij de salarislasten: hier wordt het bedrag geïndexeerd	-	4.110	4.248
Totaal salarislasten incl reiskosten (4100)	560.664	541.570	610.873
Totaal salaris (10.4100.142)	560.664	541.570	610.873

Toelichting:

De reiskosten worden samen met de loonkosten in rekening gebracht, omdat dit per persoon nogal fluctueert, staan deze hier op begrotingsbasis apart. Het totaal van de lonen ad € 606.625 en de reiskosten ad € 4.228 staat bij het totaal loonkosten op product 142, namelijk € 610.873.

De bijdrage van Heerde (2018 en 2019 opgenomen als stelpost bij het bureau) is hier als formatiebudget opgenomen.

Bijlage 4: overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden

Reserves:

Bestemmingsreserves 2020

	eindstand rekening '18	begrote mutatie begroting '19	saldo 31/12/2019 saldo 1/1/2020	vermeerdering begroting '20	vermindering begroting '20	saldo 31/12/2020 saldo 1/1/2021
	na vrijval					
Rente-egalisatiefonds	0	0	0			0
Eenmalige bestedingen	0	0	0			0
Overlopende projectgeld	104.843	104.843	0	nbn	nbn	nbn
Totaal bestemmingsreserves	104.843	104.843	0	0	0	0

Rente-egalisereserve en reserve eenmalige bestedingen:

De restbudgetten van de reserves eenmalige bestedingen (zie toelichting hieronder) en het rentefonds (tezamen € 86.987) zijn bestemd als cofinanciering voor de uitvoeringsovereenkomst Slimme en Schone Mobiliteit die in het kader van de Omgevingsagenda 2.0 met de provincie Gelderland is afgesloten. Bij de jaarrekening 2018 wordt voorgesteld deze vrij te laten vallen en in te zetten voor de cofinanciering van de uitvoeringsovereenkomst, alsmede voor de kosten van de regionale OV-visie. Daarna worden de reserves opgeheven.

Overlopend projectgeld:

Bij de jaarrekening 2018 is een bedrag gereserveerd voor overlopend projectgeld ad € 30.200, als volgt opgebouwd (cijfers, herkomst jaarrekening 2018):

Reserve OP na bestemming resultaat 2018	
Restant reservering 2016:	
Laadinfrastructuur	20.000
aanv FRG	30.000
inzet jr projectleider	13.001
Slimme/schone MOB	9.066
Restantreservering rekening 2017:	
Omgevingswet	2.576
Voorstel reservering rekening 2018	
Afronding opdracht Beekman	13.900
Begeleiding Omgevingswet	5.700
Klimaatadaptatie	10.600
	104.843

Niet uitgegeven budgetten van de reserve OP vallen vrij indien blijkt dat de reservering niet langer nodig is. Bij elke jaarrekening wordt hier kritisch naar gekeken en ook via de rapportages worden de uitgaven gevolgd. De restantbedragen 2016 betreft cofinanciering voor Slimme en schone Mobiliteit en blijven beschikbaar. Voor nadere toelichting, zie ook de jaarstukken 2018.

Bijlage 5: Bijdragen gemeenten aan Regiobegroting 2020

		Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Heerde	Voorst	Totaal
	inwoners 01/01/19	161.917	99.990	47.605	20.677	33.158	33.587	18.549	24.500	439.983
	begroting 2020									
Begroting 2020	lasten									baten
Public Relations	96.747	35.604	21.987	10.468	4.547	7.291	7.385	4.079	5.387	96.747
Bureau Stedendriehoek	791.066	291.118	179.777	85.591	37.176	59.616	60.388	33.350	44.050	791.066
Agenda Cleantech Regio	327.565	120.546	74.442	35.442	15.394	24.686	25.005	13.810	18.240	327.565
Totaal inwonerbijdrage 2020	1.215.379	447.268	276.206	131.501	57.117	91.593	92.778	51.238	67.677	1.215.379
Totaal inwonerbijdrage 2019	1.180.766	431.834	269.180	128.364	56.064	88.729	90.645	50.355	65.595	1.180.766
Totaal inwonerbijdrage 2018	1.113.845	418.314	261.803	124.658	54.929	85.731	88.436	16.218	63.757	1.059.622

In bovenstaand en onderstaand overzicht zijn alleen de kosten opgenomen welke verrekend worden met een inwonerbijdrage.

Prognose bijdrage 2020-2023 op basis van de voorliggende begroting (op basis van inwoneraantal 2020, er is **geen** meerjaren-prognose van inwoneraantal gebruikt):

Bijdrage per gemeente (2020-2023 obv inwoners B 2020)				
	2020	2021	2022	2023
Apeldoorn	447.268	460.723	474.593	488.893
Brummen	57.117	58.835	60.606	62.432
Deventer	276.206	284.514	293.080	301.910
Epe	91.593	94.349	97.189	100.117
Heerde	51.238	52.780	54.369	56.007
Lochem	92.778	95.569	98.447	101.413
Voorst	67.677	69.713	71.812	73.975
Zutphen	131.501	135.457	139.535	143.739
Totaal	1.215.379	1.251.940	1.289.630	1.328.486
per inwoner	2,76	2,85	2,93	3,02

Bijlage 6: Balans jaarstukken 2018

BALANS PER 31 DECEMBER 2018		bedragen * € 1.000,-	
ACTIVA	Ultimo 2018	Ultimo 2017	
Immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0		0
Materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0		0
Financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0		0
Totaal vaste activa	0	0	
Voorraden	0	0	
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	0	0	
Vorderingen op openbare lichamen	65	368	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	<u>1.526</u>	<u>2.313</u>	
	1.591		2.681
Liquide middelen			
Banksaldi	<u>250</u>	<u>147</u>	
	250		147
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	<u>0</u>	<u>18</u>	
	0		18
Totaal vlottende activa	1.841	2.846	
TOTAAL GENERAAL	1.841	2.846	

BALANS PER 31 DECEMBER 2018		bedragen * € 1.000,-	
PASSIVA	Ultimo 2018	Ultimo 2017	
Eigen vermogen			
Algemene reserve	0	0	
Bestemmingsreserve	172	220	
Gerealiseerde resultaat	<u>-67</u>	<u>1</u>	
	105		221
Voorzieningen	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0		0
Vaste schulden looptijd > 1 jaar			
Onderhandse leningen van:			
binnenlandse banken en financiële instellingen	<u>0</u>	<u>-</u>	
	0		0
Totaal vaste passiva	105	221	
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	<u>0</u>	<u>0</u>	
	0		0
Overlopende passiva			
Nog te betalen bedragen	432	652	
Van Europese of Nederlandse overheden ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen			
• Overige Nederlandse Overheidslichamen	<u>1304</u>	<u>1.973</u>	
	1.736		2.625
Totaal vlottende passiva	1.737	2.625	
TOTAAL GENERAAL	1.841	2.846	

Toelichting:

Het is niet mogelijk om een balans op begrotingsbasis af te geven. De regio beschikt niet over materiele vaste activa, de schuld is afgelost: de enige posten die de balans bepalen zijn de overlopende activa en passiva. Een en ander fluctueert nogal met de subsidies die op dat moment door de administratie lopen. De ontwikkeling van deze posten kan zeer grillig verlopen.

Financieel kader 2019 - 2022

Inleiding

In de financiële verordening van de regio Stedendriehoek (Regioraad (RR) 22 juni 2017) is opgenomen dat aan het begin van een bestuursperiode een financieel kader voor de regionale samenwerking wordt voorgelegd. Het vorige kader besloeg de periode 2015-2018, onderliggend stuk betreft de periode 2019-2022. In dit kader liggen afspraken en algemene richtlijnen vast, welke door de regio gehanteerd worden bij het opstellen van de begroting, rapportage en jaarrekening. In de jaarlijks vast te stellen begroting worden de richtlijnen welke gehanteerd zijn bij betreffende begroting nader toegelicht. Dit kader maakt deel uit van de begroting. Algemeen uitgangspunt is dat de begroting en jaarrekening voldoen aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten.

Indexering

Voor het indexeren van de budgetten kan worden aangesloten bij de algemene indexeringen die voor gemeenten gelden. De basis daarvoor kan worden gevonden in o.a. CAO-akkoorden en overige uitgangspunten zoals die bijvoorbeeld zijn opgenomen in de informatie van het Centraal Plan Bureau (CPB). In praktijk komt het er op neer dat de regio de gemeente Apeldoorn volgt met de vastgestelde indexen.

De loonkostenindex is gebaseerd op de meest recente CAO-akkoord en de meest recente ramingen van het CPB. De materiele kostenindex is gebaseerd op de algemene prijsstijgingen. Voor de huurprijsstijgingen (van de niet-woningen) wordt uitgegaan van de consumentenprijsindex voor alle huishoudens. Indien bekend wordt het gehanteerde percentage van de verhuurder gevolgd.

Uiteraard kan het Dagelijks Bestuur (DB) besluiten (gedeeltelijk) van indexatie af te zien.

Jaarlijks zullen bijstellingen volgen en ook in meerjarenperspectief worden vertaald. De indexering geeft, ook in meerjarenperspectief, een beeld van de besteedbare budgetten op. De regio krijgt daarmee een realistisch financieel kader om binnen dat kader (budgetten) de taken uit te voeren, over te rapporteren en zo nodig bij te sturen.

Onderscheid reguliere exploitatiebudgetten en budgetten voor projecten benoemd binnen de Agenda

De begroting van de regio bestaat uit budgetten voor de reguliere exploitatie van het bureau en budgetten welke bestemd zijn voor de uitvoering van de Agenda. De reguliere exploitatiebudgetten betreffen onder andere bestuurskosten, personele lasten (inclusief control), communicatie, inhuur accountant en huisvesting.

De budgetten voor de Agenda betreffen onder andere inhuur advies(bureaus) voor projecten en bijkomende kosten zoals daaruit voortkomende bijeenkomsten. In het werkplan (jaarlijks geactualiseerd) worden de plannen van de regio voor het begrotingsjaar nader uitgewerkt.

Daarnaast zijn er, indien van toepassing, in de regiobegroting ook incidentele subsidiestromen opgenomen voor regionale projecten en budgetten voortvloeiend uit uitvoeringsovereenkomsten. Op beide onderdelen wordt verderop in dit stuk nader ingegaan.

Personeelsformatie

Voor de raming in de begroting wordt uitgegaan van de bestaande formatie met daarbij behorende periodieken, vacatures, dienstjubilea en functiewaarderingen en bestuurlijke besluiten die over deze onderwerpen (ook meerjarenperspectief) zijn genomen (voor zover tijdig bekend). De regio heeft geen eigen personeel in dienst: er wordt gewerkt met inhuur en detachingscontracten. Er worden geen vaste personele lasten van de bestaande formatie met (incidentele) budgetten afkomstig van de Agenda gedekt. Mocht als gevolg van de uitvoering van een project tijdelijke formatie of externe ondersteuning moeten worden ingehuurd, dan vallen die kosten onder de daarvoor speciaal bestemde budgetten, indien deze binnen een project zijn opgenomen.

Bij eventuele langdurige uitval van personeel besluit het DB over de invulling van de formatie en dekking van bijbehorende kosten, voor zover het (detachings-)contract hier niet in voorziet.

Rente en afschrijvingen

De regio kent geen eigen investeringen/kapitaalgoederen en werkt derhalve ook niet met een rente-omslagpercentage.

Treasury

Met het invoeren van het schatkistbankieren is de treasurytaak geminimaliseerd. De regio heeft er voor gekozen om alleen een relatie te onderhouden met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het meerdere boven het in de wet voorgeschreven saldo van de lopende rekening wordt wanneer het saldo te hoog is, automatisch afgeroomd ten gunste de schatkistrekening bij het Rijk. Dit levert momenteel (2019) geen rentevergoeding meer op. Toekomstige rentevergoedingen komen ten gunste van de exploitatie van de regio.

Reserves en voorzieningen

Voor onderscheid tussen reserves en voorzieningen zal worden uitgegaan van het BBV, evenals de vastgestelde wijzigingen sinds de invoering. Er vindt geen jaarlijks toe te rekenen rentetoevoeging plaats. Dotaties en onttrekkingen zullen verwerkt door middel van de in het BBV aangegeven methode. In de reserve Overlopend Projectbudget (OP) kan alleen budget worden gereserveerd, indien het project in het lopende jaar is begonnen en daarmee ook de uitgaven welke doorlopen in het jaar volgend op het lopende jaar en dan afgerond kunnen worden.

Paragrafen bij de begroting en jaarrekening

Op basis van het BBV is een aantal paragrafen voorgeschreven welke een dwarsdoorsnede geven van de regionale begroting en jaarrekening. Niet alle paragrafen zijn van toepassing gelet op de beperkte/specifieke taakuitvoering van de regio.

Aantal inwoners en bijdrage/verrekening

De verrekening van saldi lasten/baten vindt normaliter plaats via inwonersbijdrage vanuit de deelnemende gemeenten. Voor het aantal inwoners per gemeente wordt gebruik gemaakt van de informatie van de gemeente zelf. Mocht dat niet voorhanden zijn, dan wordt teruggevallen op de jaarlijks uitgegeven informatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Aan het eind van het jaar wordt een saldo berekend, waarbij een overschot of tekort van de reguliere en agendabudgetten tezamen wordt verrekend met deelnemende gemeenten.

Begrotingswijzigingen

Voor begrotingswijzigingen welke een extra bijdrage van de gemeente behoeven, zullen zowel voorstellen tot aanpassing van de begroting aan het DB, de deelnemende gemeenten en vervolgens aan de RR worden voorgelegd. Uiteraard zal een dergelijk voorstel vergezeld gaan van een overzicht waaruit de extra bijdrage per gemeente inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor begrotingswijzigingen die geen extra bijdrage van gemeenten behoeven, wordt getracht dit, indien mogelijk, via de tussentijdse rapportage te laten lopen. Het budgetrecht van de regio ligt bij de RR.

Tussentijdse rapportage

Om de ontwikkelingen van de budgetten van de regio te kunnen volgen en te kunnen bijsturen, zal er periodiek een financiële rapportage vanuit het bureau Stedendriehoek worden verstrekt aan DB en RR.

Voor de eerste indicatie van het jaarresultaat wordt er getracht binnen een maand na afloop van het boekjaar een voorlopig rekeningsaldo te presenteren aan de portefeuillehouder Financiën, die voor verdere communicatie richting het DB zorgt.

Werkwijze ten aanzien van mogelijke ombuigingen

Individuele gemeenten kunnen niet eenzijdig bezuinigingsvoorstellen “opleggen” aan de regio. Indien nodig, dan zal een bezuinigingsnotitie aan het DB worden aangeboden. Het DB zal deze voorstellen, al dan niet bijgesteld, ter vaststelling voorleggen aan de RR. Indien het bezuiniging betreft in een lopend jaar, dan zal via een reguliere procedure van een begrotingswijziging de bezuiniging in desbetreffende begroting worden verwerkt. Indien een bezuiniging in toekomstige jaren betreft, kan dit verwerkt worden bij de eerstvolgende begrotingscyclus.

Verdere inhoudelijke bijdragen

Binnen het samenwerkingsverband van de Stedendriehoek zijn veel inhoudelijke ontwikkelingen die consequenties in de zin van financiële voorinvesteringen vragen. Een voorbeeld hiervan is de A1-verbreding, die financieel gedragen wordt door regio, provincies en rijk. Dergelijke onderzoeken vragen substantiële bedragen die in de huidige begroting niet zijn meegenomen. De dekking voor dergelijke onderzoeken kan separaat door de individuele gemeenten worden geleverd of (deels) in de begroting van de Stedendriehoek worden meegenomen. Het voordeel van het eerste voorstel - bijdragen door individuele gemeenten - is dat de regiobegroting niet wordt “opgeplust”. Het nadeel is dat er verschillende geldstromen vanuit gemeenten ontstaan voor regionale projecten die niet transparant en lastig controleerbaar zijn en in de beleving wel voor de Stedendriehoek worden uitgegeven en daaraan worden toegeschreven. De regio heeft hier dan echter geen sturing op en kan geen afweging meer maken noch (financieel) rapporteren of verantwoording dragen. De functie van de begroting (gemeenteraden!) wordt hiermee uitgehold. Met als uiterste consequentie dat de transparantie en het regionale draagvlak waar we met onze samenwerking voor gaan, verminderen. Het voorstel is daarom zoveel mogelijk geldstromen met een regionaal karakter via de begroting van de Stedendriehoek te laten verlopen. Bepalend daarbij is de vraag wie subsidieontvanger is want dan ligt daar ook de verantwoording voor het resultaat. Uiteraard zal per project worden bekeken wat het beste past voor beheer, sturing en verantwoording. Indien de begroting, zoals boven aangegeven, in bepaalde ontwikkelingen niet voorziet, kan in overleg door middel van een begrotingswijziging hierin wel worden voorzien en de gemeenten worden gevraagd bij te dragen op basis van inwoneraantal.

Echter, daar waar gepast, zal per afzonderlijk project, waar sprake is van regionale geldstromen, er afspraken gemaakt worden over middelen, verantwoording en sturing en vanuit waar de regie wordt gevoerd.

Verplichtingen

Op de balans worden alleen de volgende verplichtingen opgenomen die voldoen aan de volgende 2 voorwaarden:

1. de prestatie is geleverd en
2. de factuur is nog niet ontvangen.

Inkoop

Er is meer aandacht gekomen voor inkoopprocedures en bijbehorende wetgeving. De regio maakt voor inkoop gebruik van de kennis bij de regiogemeenten. In de praktijk komt het erop neer dat de regio gemeente Apeldoorn volgt. De gemeenten in de (regio) Stedendriehoek werken samen in het Inkoopplatform Stedendriehoek. Vanwege de toenemende behoefte van ondernemers aan uniformering van (zowel beleids- als inhoudelijke) documenten van overheidsopdrachtgevers heeft het inkoopplatform het initiatief genomen om een inkoop- en aanbestedingsbeleid op te stellen met generieke bepalingen welke voor alle deelnemende gemeenten gelden (voorjaar 2018). De regio conformeert zich aan deze regels.

Bij een opdracht waar een vervolgoopdracht uit voort kan komen, kan het DB via een apart voorstel met degelijke onderbouwing beslissen om af te wijken van de geldende aanbestedingsregels.

BTW

De regio maakt gebruik van de z.g. “doorschuifvariant”. Dat houdt in dat betaalde/ontvangen BTW wordt “doorgeschoven” naar de deelnemende gemeenten. De BTW vormt voor de regio zelf een kostenpost. Door

middel van periodiek te verstrekken overzichten (momenteel 2x per jaar, verschijningsdata overzichten: zo rond 15 juli en 15 januari) wordt de gemeente op de hoogte gehouden van hun aandeel in deze “doorschuif-BTW”. Ingeval de regio een subsidie ontvangt waarbij BTW niet compensabel is, dan zal een DB-voorstel volgen om tot een voor de regio werkbaar oplossing te komen.

Uitvoeringsovereenkomsten

De regio gaat steeds vaker op een andere manier samenwerken met provincie en gemeenten. Dat vraagt ook een andere manier van bijdrage leveren aan de uitvoeringsovereenkomsten. En ook voor de BTW zijn specifieke afspraken op papier gezet. De regio verwijst naar de hiervoor speciaal opgestelde memo welke in het DB van 13 april 2017 is vastgesteld.

Subsidies

De regio kan ontvanger zijn van subsidies waarvoor gemeenten als alleenstaande partij niet in aanmerking kan komen. De uitvoering van de projecten (waarvoor het subsidie ontvangen wordt) kan bij de regio liggen of ligt bij een derde partij: dat kan een ingehuurd bureau zijn of één of meerdere van de regiogemeenten. In dat laatste geval fungeert de regio in feite als kassier en ligt de primaire verantwoordingsplicht bij de uitvoerder. Daar waar nodig, wordt een en ander met nadere afspraken vastgelegd. Ten aanzien van de accountantscontrole is dan een controleprotocol opgesteld. Het kan ook zijn dat via SiSa wordt gerapporteerd, daarvoor liggen de regels in de beschikking vast.

In de jaarrekening van de regio Stedendriehoek wordt uiteraard gerapporteerd over de feitelijke geldstromen. Ten aanzien van de subsidiestromen bekijkt de regio per project hoe een en ander wordt vorm gegeven in de administratie en wordt al dan niet een maatwerkvoorstel inzake de BTW voorgelegd aan het DB.

Wijziging samenstelling regionale samenwerking

Incidenteel kan de regio krijgen met een wijziging in de samenstelling van het samenwerkingsverband. Aangezien dit per situatie verschilt, zal er op dat moment uitgebreid bij alle aspecten worden stil gestaan.

Proces/procedure van aanbidding begroting en rekening/advies

Vanuit het bureau Stedendriehoek wordt bij het opstellen van het jaarlijkse vergaderschema van het Dagelijks Bestuur en de regionaad en strategisch team gelijk aangegeven in welke vergaderingen de begroting c.q. de jaarrekening zullen worden behandeld. Op basis daarvan zal eveneens vanuit de Stedendriehoek tijdig initiatief worden ondernomen om vooraf ambtelijk en bestuurlijk advies in te winnen over de te behandelen stukken bij de financiële deskundigen/portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. Daarbij worden de termijnen voor zienswijzen uiteraard meegenomen in de planning.

Conclusie

In deze notitie is een aantal afspraken opgenomen waaraan de begrotingen van de Stedendriehoek tot en met 2022 moeten voldoen. Hiermee wordt helder voor alle betrokken partijen welke financiële afspraken liggen onder de begroting van de Stedendriehoek. De inhoudelijke ontwikkelingen kunnen middels het jaarlijkse Werkprogramma worden gevolgd.